

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
25 juli 2018
Ons kenmerk
TIS/U201800619
Lbr. 18/043
Telefoon
0613632929
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Digitale toegankelijkheid

Samenvatting

- Per 1 juli 2018 is het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid in werking getreden, dat overheidsinstanties waaronder gemeenten en intergemeentelijke organen verplicht om de toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties (apps) voor mensen met beperking (met name aan het zicht en gehoor) te waarborgen.
 - Nieuwe websites gepubliceerd vanaf 23 september 2018 moeten uiterlijk op 23 september 2019 voldoen.
 - Bestaande websites gepubliceerd vóór 23 september 2018 moeten op 23 september 2020 voldoen.
 - Mobiele applicaties moeten uiterlijk 23 juni 2021 voldoen.
- Het Tijdelijk besluit zet de Europese richtlijn uit 2016 om in bindende nationale regelgeving. De afgelopen jaren is aan de implementatie van de richtlijn al gewerkt. Een groot aantal gemeenten heeft reeds digitale toegankelijkheid voor de betreffende doelgroepen (deels) bereikt. Gemeenten die dat nog hebben gedaan dienen een aanpak op digitale toegankelijkheid te ontwikkelen. Bij de aanpak wordt algemene ondersteuning geboden door Logius via de website [DigiToegankelijk.nl](https://www.digitaletoegankelijk.nl). Vanuit de VNG zal de aanpassing van producten worden bevorderd in het kader van de leveranciersmanagement.
- De gemeente moet via een toegankelijkheidsverklaring aangeven dat aan de verplichtingen vastgelegd in het besluit wordt voldaan. Het reeds bestaande model voor de toegankelijkheidsverklaring wordt door BZK en Logius aangepast aan het door de Europese Commissie voorgeschreven model. Als deze beschikbaar komt, worden ook gemeenten die dat eerder hebben gedaan verzocht de verklaring opnieuw op te stellen volgens het nieuwe format. De gemeenteraad kan de verklaring als handvat gebruiken bij het bespreken van het beleid van het college van B & W op het gebied van digitale inclusie.

Aan de leden**Datum**

25 juli 2018

Ons kenmerk

TIS/U201800619

Lbr. 18/043

Uw kenmerk

-

Telefoon

0613632929

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Digitale toegankelijkheid

Geacht college en gemeenteraad,

Hierbij informeren wij u over nieuwe regelgeving die de toegang voor mensen met een functionele of cognitieve beperking tot overheidsinformatie op websites borgt. Hieronder gaan wij in op de regelgeving en de praktische gevolgen daarvan voor uw gemeente.

Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid

Per 1 juli 2018 is het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid in werking getreden. Dit besluit zet de [Europese richtlijn 2016/2102 inzake de toegankelijkheid van websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties](#) om in bindende nationale regelgeving. Het doel van deze richtlijn is te borgen dat iedereen, dus ook mensen met een beperking, gebruik kan maken van de informatie en dienstverlening die overheden via websites en mobiele applicaties (apps) aanbieden. In een later stadium zal de Europese richtlijn gekoppeld worden aan het wetsvoorstel Digitale Overheid, die naar verwachting in 2019 naar het parlement gezonden zal worden. Het Tijdelijk besluit moet deze periode overbruggen. Tot die tijd is het Besluit gebaseerd op artikel 89 van de Grondwet.

Digitale inclusie

Het besluit maakt deel uit van het rijksbeleid gericht op een inclusieve benadering van digitale overheidsdienstverlening. Uitgangspunt daarbij is dat mensen met en zonder beperking op gelijke basis moeten kunnen deelnemen aan de maatschappij. (De content van) Websites en mobiele applicaties moet(en) door iedereen kunnen worden gebruikt, ook mensen met een beperking. Denk daarbij aan mensen met een visuele beperking (blinden, slechtzienden, kleurblinden en mensen met dyslexie); mensen met een gehoor beperking (doven en slechthorenden); maar ook aan mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking. De gebruiksvriendelijkheid en

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag

070 - 373 83 93 | info@vng.nl

vindbaarheid van informatie op websites zijn hiermee ook gebaat. Daarmee wordt ook digitale toegankelijkheid voor ouderen en gebruikers in het algemeen gewaarborgd.

Europese standaard

Onder toegankelijkheid wordt verstaan dat websites en apps waarneembaar, bedienbaar, begrijpelijk en robuust moeten zijn. Het besluit verplicht overheidsinstanties om te zorgen dat hun websites en/of mobiele applicaties toegankelijk zijn conform de geldende standaard EN 301 549, eerder opgenomen op de pas-toe-of-leg-uit-lijst met open standaarden van het Forum Standaardisatie. Deze standaard behelst een verzameling van technische eisen en specificaties, waaronder Web Content Accessibility Guidelines (WCAG 2.1, tevens ISO/IEC-standaard 40500:2012).¹ Concreet gaat het hierbij om (voorschriften inzake) onder meer tekstalternatieven (o.a. symbolen, afbeeldingen), ondertiteling, geluid, video, lay-out, kleur, contrast, verwerkingstijd en navigatie. Dit betekent concreet dat bijvoorbeeld documenten ook automatisch moeten kunnen worden voorgelezen en dat opnames van raadsvergaderingen die worden getoond via de website moeten zijn voorzien van ondertiteling en indien nodig, van audiodescriptie.

Gefaseerde toepassing

Er geldt een gefaseerde toepassing.

- Nieuwe websites gepubliceerd vanaf 23 september 2018 moeten uiterlijk op 23 september 2019 voldoen;
- Bestaande websites gepubliceerd vóór 23 september 2018 moeten op 23 september 2020 voldoen;
- Mobiele applicaties moeten uiterlijk 23 juni 2021 voldoen.

Uitzonderingen

Het besluit kent een aantal uitzonderingen. Het besluit is onder meer niet van toepassing op:

- live uitgezonden, op tijd gebaseerde media;
- van derden afkomstige content die niet door de gemeente wordt gefinancierd of ontwikkeld en evenmin onder haar verantwoordelijkheid valt;
- reproducties van stukken uit erfgoedcollecties die niet volledig toegankelijk kunnen worden gemaakt om redenen van bewaring, authenticiteit of het ontbreken van geautomatiseerde en kostenefficiënte oplossingen om toegankelijkheid te bewerkstelligen;

Het besluit is verder niet van toepassing op de volgende content van websites en mobiele applicaties:

- kantoorbestandsformaten (zoals Pdf en wordbestanden) die zijn gepubliceerd vóór 23 september 2018, tenzij dergelijke content nodig is voor actieve administratieve processen met betrekking tot de door de betrokken overheidsinstantie vervulde taken;
- vooraf opgenomen, op tijd gebaseerde media die zijn gepubliceerd vóór 23 september 2020;
- content die enkel beschikbaar is voor een gesloten gebruikersgroep en die is gepubliceerd vóór 23 september 2019, tot de betreffende website ingrijpend wordt herzien;
- content van websites en mobiele applicaties die niet noodzakelijk is voor actieve administratieve processen en die niet wordt aangepast na 23 september 2019;

¹ Deze zal op termijn ook verplicht worden gesteld door de Europese toegankelijkheidsrichtlijn 2102/2016.

- Tot slot zijn onlinekaarten en -karteringsdiensten uitgezonderd van toepassing. Echter: kaarten voor navigatiedoeleinden – bijvoorbeeld een reisbeschrijving - moeten wel op een toegankelijke wijze worden verstrekt.

Reikwijdte

Volgens het Tijdelijk Besluit digitale toegankelijkheid dienen overheidsinstanties te voldoen aan de toegankelijkheidsrichtlijnen. Naast de gemeentelijke organen geldt dat ook voor zbo's en gemeenschappelijke regelingen. In zoverre een private instantie uitvoering geeft aan een overheidstaak en daarvoor met enige openbaar gezag is bekleed, valt die ook onder de werking van het besluit.

Lokale aanpak en ondersteuning

In zoverre nog niet aan digitale toegankelijkheid wordt voldaan, moet de gemeente daarop een aanpak ontwikkelen. Een eerste begin kan zijn het inventariseren van de door de gemeente gebruikte websites/kanalen en de toegankelijkheid daarvan. Vervolgens kunnen maatregelen getroffen worden om deze digitaal toegankelijk te maken. Door de gefaseerde invoering is het mogelijk om op natuurlijke momenten van besluitvorming in te haken. Mocht bijvoorbeeld een nieuwe website al in de planning staan, kan in de aanbesteding worden geëist dat de website toegankelijk wordt opgeleverd. Logius biedt bij deze opgave algemene ondersteuning aan overheden via de website [DigiToegankelijk.nl](https://www.digitaletoegankelijk.nl). Daarop is onder meer een stappenplan te vinden.

Leveranciersmanagement

Het Forum Standaardisatie zal binnen de context van Europese toegankelijkheidsstandaard EN 301 549 zo nodig concrete standaarden gaan vaststellen. Eén van de standaarden die thans wordt onderzocht is PDF/UA. Leveranciers moeten hun producten zo aanpassen dat ze voldoen aan de standaarden die een relatie hebben met digitale toegankelijkheid. VNG Realisatie zal via zijn activiteiten op het gebied van het leveranciersmanagement bevorderen dat leveranciers hun producten daaraan aanpassen.

Verklaring

Gemeenten worden verplicht om via een toegankelijkheidsverklaring verantwoording af te leggen over de toegankelijkheid van de digitale kanalen. Logius houdt een overzicht bij van de toegankelijkheidsverklaringen van gemeenten, waterschappen en provincies. Ongeveer de helft van de gemeenten heeft de afgelopen jaren reeds zo'n verklaring opgesteld. Het reeds bestaande model voor toegankelijkheidsverklaringen wordt door het ministerie van BZK en Logius aangepast aan het door de Europese Commissie voorgeschreven model. Op dit moment is nog niet duidelijk wanneer het nieuwe model beschikbaar komt. Wij adviseren u de verklaring pas op te stellen als het nieuwe model beschikbaar is gesteld. Ook gemeenten die eerder een verklaring hebben afgegeven moeten deze verklaring dan opnieuw invullen.

Toezicht

Wij adviseren het college van B & W aan de gemeenteraad een afschrift van de verklaring toe te doen komen ten behoeve van de horizontale verantwoording. De gemeenteraad kan de toegankelijkheidsverklaring als handvat gebruiken bij het bespreken van het beleid van het college van B & W op het gebied van digitale inclusie. Er is momenteel geen interbestuurlijk toezichtarrangement op de verplichtingen uit het Tijdelijke besluit ingesteld. Bij de verwerking van

de richtlijn in de Wet Digitale Overheid zal een interbestuurlijke toezichthouder worden aangewezen. De provincies zijn daarvoor een voor de hand liggende instantie.

Slot

Door de toegankelijkheid van gemeentelijke websites en mobiele applicaties voor inwoners met een beperking te borgen wordt bijgedragen aan een meer digitaal inclusieve samenleving. Via Logius en het Forum Standaardisatie is ondersteuning bij deze opgave te vinden. De VNG zal via het leveranciersmanagement bevorderen dat aanbieders van informatiesystemen aan de betreffende richtlijn en standaarden voldoen. Wij wensen u veel succes toe bij de implementatie.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'P' followed by a long horizontal stroke that ends in a small arrowhead.

P.W. Jeroense
Plaatsvervangend algemeen directeur